

TİTUS TÜNELİ

Hatay'da 2 bin yıl önce dere yatağını değiştirmek için açılan ve yaklaşık 100 yılda tamamlanan Titus Tüneli, insanoğlunun zekâsı ve azminin bir göstergesi.

Sayfa 6

GÖKYÜZÜNDEN VERYÜZÜNE VERYÜZÜNDEN YER ALTINA

Mezopotamya ve Mısır'daki birçok tapınak gibi kozmosu simgeleyen Yazılıkaya, Hitit dininde göklerden yere, yerden yer altına geçişe izin veren özel bir yerdir.

Sayfa 11

ARKEOLOJİNİN ARKEOLOJİSİ

Osman Hamdi Bey'in, en önemli keşiflerinden Sidon Kral Mezarı kazısını 1892'de dünyaya duyurduğu kazı raporunu polisiye bir roman tadında okumak mümkün.

Sayfa 14

MİTOLOJİDEN PSİKOLOJİYE OEDİPUS

Sayfa 21

ISSN 2792-095X

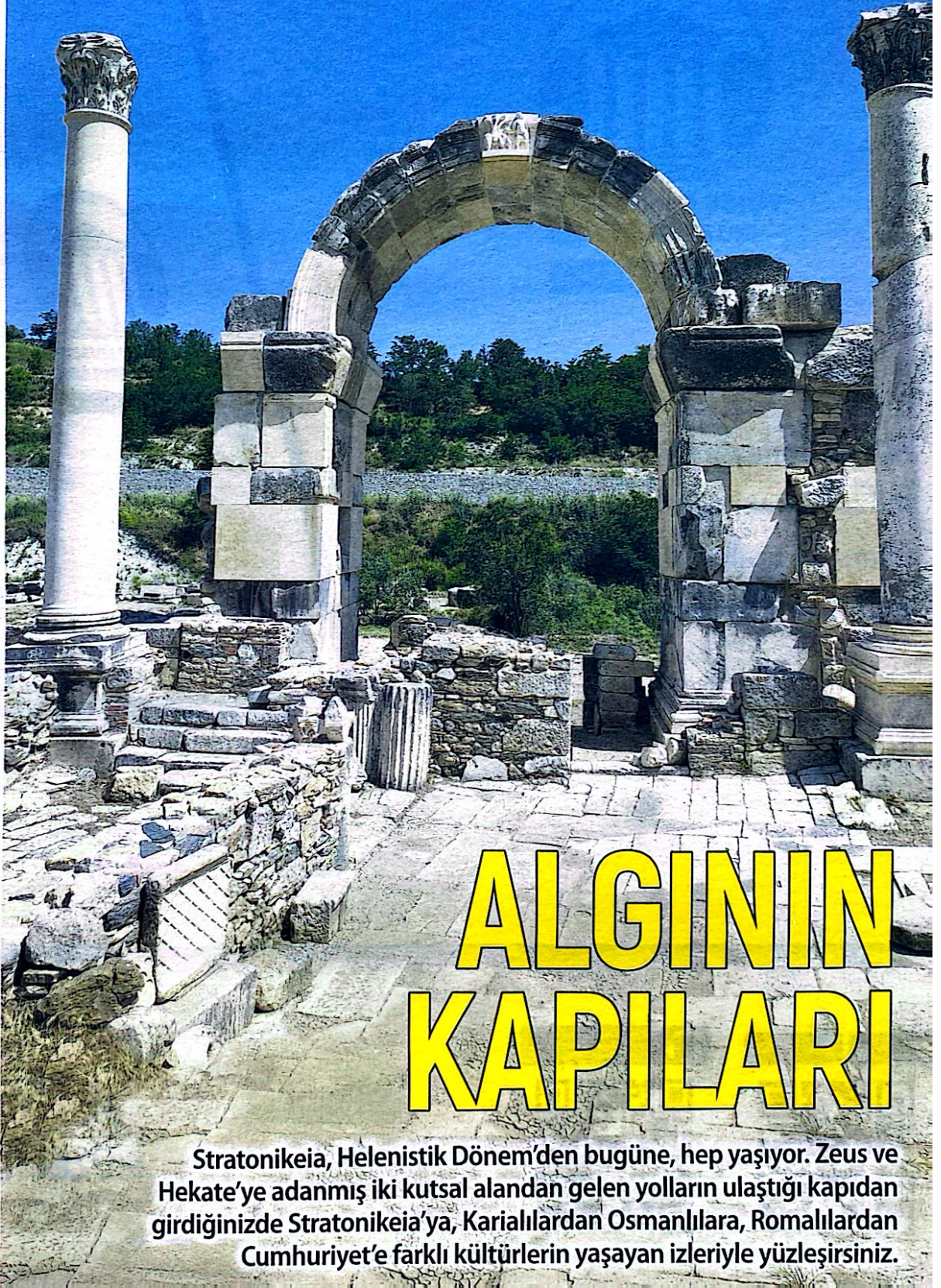

Milliyet

Sayı: 15 | Yıl: 2

ARKEOLOJİ

TARİH / ÖREN YERİ / MÜZE / GEZİ

ALGININ KAPILARI

Stratonikeia, Helenistik Dönem'den bugüne, hep yaşıyor. Zeus ve Hekate'ye adanmış iki kutsal alandan gelen yolların ulaştığı kapıdan girdiğinizde Stratonikeia'ya, Kariyalılardan Osmanlılara, Romalılardan Cumhuriyet'e farklı kültürlerin yaşayan izleriyle yüzleşirsiniz.

Kültürel mirasa evrensel koruma

Stratonikeia Antik Kenti, UNESCO tarafından 1972 yılında kabul edilen Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunmasına Dair Sözleşme'ye bağlı olarak oluşturulmuş Dünya Mirası Listesi'ne aday kültürel mirasın yer aldığı "Geçici Liste"de bulunuyor

Dr. Av. Muhammed Hardalaç

Tarihte birçok uygarlığa ev sahipliği yapan bu topraklar ve tarihe tanıklık eden kültür ve tabiat varlıklarımız, geçmişin geleceğe aktarılması açısından saygıyı hak etmektedir. Korunması gereken bu değerler ulusal kültürün bir parçası olarak görülse de birçok kültürün, yaşamın, uygarlığın karışımı sonucu ortaya çıkmıştır. Bu sebeple de evrensel bir öneme sahiptir.

Kültür ve tabiat varlıklarının korunması bilinci artarken birbirlerine paralel ulusal ve uluslararası kurallar oluşturulmuştur. Özellikle de İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, 1946 yılında Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu'nun (UNESCO) kurulmasıyla somut bir adım atılmıştır. Korumacı mevzuat olarak da adlandırabileceğimiz bu kuralların oluşmasında uluslararası sözleşmeler oldukça önemli bir yer tutar. Anayasamızın 90. maddesinde "[...] usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası sözleşmeler kanun hükmündedir" denilmiştir.

Ulusal mevzuat

Ulusal mevzuatımızda kültür ve tabiat varlıklarının korunması için oluşturulan düzenlemelerden bahsedecek olursak; Anayasa'nın "Tarih, kültür ve tabiat varlıklarının korunması" başlıklı 63. maddesinde "Devlet, tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlar, bu amaçla destekleyici ve teşvik edici tedbirleri alır. Bu varlıklar ve değerlerden özel mülkiyet konusu

olanlara getirilecek sınırlamalar ve bu nedenle hak sahiplerine yapılacak yardımlar ve tanınacak muafiyetler kanunla düzenlenir" denilmektedir. Anayasa'da da belirtilen bu mevzuatların en önemlisi kuşkusuz 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması Kanunu'dur. Bunun yanı sıra Çevre Kanunu, Orman Kanunu, Milli Parklar Kanunu için başlıca düzenlemeler diyebiliriz. Ayrıca birçok yönetmelik ve uygulamaya ilişkin düzenlemelerin olduğunu da söyleyelim.

UNESCO'nun sözleşmeleri

Uluslararası mevzuatta da kültür ve tabiat varlıklarının korunmasına ilişkin taraf olduğumuz en önemli sözleşmelerden bahsedecek olursak öncelikle UNESCO tarafından hazırlanan sözleşmeleri belirtmek gerekir. Bu bağlamda Lahey Sözleşmesi (Silahlı Bir Çatışma Halinde Kültür Mallarının Korunmasına Dair Sözleşme ve Ekleri), Kültür Varlıklarının Kanunsuz İthal, İhrac ve Mülkiyet Transferinin Önlenmesi ve Yasaklanması İçin Alınacak Tedbirlere İlişkin Sözleşme, Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme gibi düzenlemeleri söyleyebiliriz. Bunların yanı sıra önemli olan diğer sözleşmeler ise Barselona Sözleşmesi (Akdeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesi), Akdeniz'de Özel Koruma Alanlarına İlişkin 1982 Cenevre Protokolü, Avrupa Mimari Mirasının Korunması Sözleşmesi, Arkeolojik Mirasın Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi,

Milletlerarası Anıtlar ve Sitler Konseyi Türkiye Milli Komitesi Yönetmeliği, Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi de dünyanın geçmiş hafızasının korunmasında önem arz eder.

Geçici liste

Kültür ve Tabiat varlıklarına ilişkin olarak ulusal ve uluslararası mevzuatı belirtmekle birlikte bu ayın kapak konusu olan Stratonikeia için de ifade etmek isterim ki yukarıda da yer verdiğim UNESCO'nun 1972 yılında kabul ettiği Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunmasına Dair Sözleşme'ye bağlı olarak oluşturulan UNESCO Dünya Mirası Listesi dışında "Geçici Liste" olarak adlandırılan kültürel miraslar içerisinde Stratonikeia Antik Kenti de 2015 yılından beri yerini almıştır.

